

**FIKİH DERSİ ÖĞRETİM
PROGRAMI**

6. FIKİH DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

6.1. GİRİŞ

Fıkıh dersinin içeriğini inanç temeline dayanan ibadet, ahlak ve sosyal hayat ile ilgili konular oluşturmaktadır. Fıkıh, en geniş anlamı ile kişinin hak, yetki ve sorumluluklarının bilincinde olmasıdır. Fıkıh, kişinin yaratıcısına karşı ibadet yükümlülüğünü ve kişiler arası ilişkileri inceler.

Kur'an, sünnet, icma ve kıyas fikhin dört temel kaynağını oluşturmaktadır. Kur'an-ı Kerim ve sünnetin kişisel ve toplumsal hayata doğru olarak yansımaları, bu kaynakların doğru anlaşılmasına bağlıdır. Anlama ise bilme ile başlayıp yaşama ile sonuçlanan bir süreçtir. Anlamak için akıllı kullanmak gerekir. Vahiy de akıl ile kavrandığı için Fıkıh dersinde, aklın da çok önemli bir fonksiyonu bulunmaktadır. İslam'ın emir ve yasaklarının akıllı insanlara yönelik olması, akıl yeteneğinden yoksun olan kişilerin bu dinin emir ve yasaklarıyla yükümlü tutulmaması da bunu ortaya koymaktadır. Kur'an ve sünnet, akıl kullanılarak doğru anlaşıldığı takdirde din de amacına ulaşacak ve insanlık için mutluluk kaynağı olacaktır.

Fıkıh dersinde öğrenmenin, bilgilenmenin ve bakış açısı kazanmanın yanı sıra davranış kazandırma da amaçlanır. Kur'an-ı Kerim'in ilk muhatabı olarak onu en doğru anlayan ve yaşayan Hz. Muhammed'in örnek kişiliği ve Kur'an-ı Kerim'i algılama metodu, Fıkıh ilmi için somut bir model oluşturmaktadır. Bu nedenle fıkıh açısından sadece Kur'an-ı Kerim ayetleri değil, Hz. Muhammed'in söz, fiil ve onayları da önemlidir. Çünkü Kur'an-ı Kerim'in doğru anlaşılması, Hz. Muhammed'in doğru anlaşılmasına bağlıdır.

Fıkıh dersinin temel alt yapısını, Temel Dinî Bilgiler, Tefsir, Hadis ve diğer meslek dersleri oluşturmaktadır. Bu derslerde verilen bilgilerin edinilmesi Fıkıh dersinin amacına ulaşmasında katkı sağlayacaktır.

Fıkıh dersinde, konular ile ilgili temel ilkeler verildikten sonra, öğrenciyi metodik düşünmeye, sorgulamaya, tartışmaya ve sonuca ulaştırmaya yönlendiren katılımcı bir yöntem izlenmektedir. Bunun sonucunda öğrencinin bilgiyi yapılandırarak içselleştirmesi amaçlanmaktadır.

Fıkıh dersinin amacına ulaşabilmesi için;

- İbadetlerle ilgili verilen bilgilerin detayı için Temel Dinî Bilgiler dersinin ilgili üniteleriyle bağ kurulmalıdır.
- Üniteler işlenirken hem Tefsir, Hadis, Hitabet ve Meslekî Uygulama gibi derslerin hem de Mantık, Felsefe ve Sosyoloji gibi felsefe grubu derslerinin içeriğinden de faydalanılmalıdır.
- Üniteler işlenirken öğrencilerin yaş, genel kültür ve dinî bilgi seviyeleri dikkate alınmalı, klasik bilgiler ve genel ilkeler sade bir dil ve örneklerle verilmelidir.
- Fıkıh ilmine özgü temel kavramlar, öğrencinin anlayabileceği şekilde örnekler verilerek açıklanmalıdır.

6.2. GENEL AMAÇLAR

Fıkıh dersini alan öğrenciler;

1. Fıkıh ilminin diğer ilimler arasındaki yerini ve temel ilkelerini bilir.
2. Fıkıhın oluşum sürecini ve tarihteki fıkıh ekollerini bilir.
3. Mükellefiyetle ilgili kavramları ve fıkıhın kaynaklarını açıklar.
4. Güncel sorunların değerlendirilmesinde ve çözümlenmesinde taklit ve taassup yerine akılcı yaklaşımı uygular.
5. İbadetlerin yapıları açıklar.
6. Fıkıhın öngördüğü temel hak ve hürriyetleri açıklar.
7. Sosyal hayatın değişimine bağlı olarak ortaya çıkan sorunları, Kur'an-ı Kerim ve sünnet ile birlikte sistemli, mantıklı ve tutarlı olarak yorumlar.

6.3. ÜNİTELER

İmam-Hatip Lisesi ve Anadolu İmam-Hatip Liselerinin XI. sınıflarında uygulanacak olan fıkıh dersi öğretim programı, fıkıh ilminin niteliği, tarihî gelişimi, metodolojisi ve ibadetlerle sosyal hayatı içine alan bilgilerin yer aldığı 8 üniteden oluşmaktadır. Üniteler aşağıdaki açıklamalar çerçevesinde yapılandırılmıştır.

Fıkıh İlmi: Fıkıh, kişinin amel yönünden faydasına ve zararına olan şeyleri bilmesidir. Hz. Peygamber'in vefatından sonra zamanla özel bir anlam kazanmaya başlamış ve bir ilim dalının adı olmuştur.

Fıkıh ilmi ünitesi ile fikhın konusu, amacı, önemi, ibadetlerin kapsamı, fikhın diğer ilimlerle ilişkisi ve temel ilkeleri açıklanmıştır.

Fıkıh İlminin Doğuşu ve Gelişmesi: Hz. Peygamber'in vefatından sonra Müslümanlar onun döneminde olmayan yeni problemlerle karşılaşmışlardır. Bu yeni problemler çerçevesinde dinî metinleri anlamak, yorumlamak ve uygulamak durumunda kalmışlar, bunun için doğal olarak kendi düşünce ve görüşlerini de bir şekilde bu yorumlara katmışlardır. Dolayısıyla insanların bakış açıları zaman ve mekân farklılıkları dinî anlayış biçimlerinin de farklı olmasına yol açmıştır.

Bu ünite mezheplerin doğuşunu hazırlayan nedenler, fıkıh mezheplerinin belirgin özellikleri ve mezheplerin dinin yaşanmasına sağladığı katkılar açıklanmaktadır. Ayrıca mensubu kalmayan mezhepler fıkıhta taklit ve kanunlaştırma dönemleri ile fıkıh ilmindeki yeni gelişmelere temas edilmektedir.

Fikhi Hükümler ve Kaynakları: Fikhın asıl kaynağı Kur'an-ı Kerim ve Hz. Peygamber'in sünnetidir. İslam bilginleri Kur'an ve sünneti esas alarak insanların yaptıkları davranışların dinî hüküm açısından ne anlama geldiğini belirlemeye çalışmışlar farz, vacip, sünnet, müstehap vb. çeşitli kategoriler oluşturmuşlardır.

Bu ünite mükellef kavramı, mükellefiyetin şartları, onu ortadan kaldıran durumlar ile yukarıda belirtilen kavramlar (ef'al-i mükellefin) ve önem sırasına göre fikhi hükümlerin kaynakları açıklanmıştır.

İçtihat: İçtihat, ayet ve hadislerden hareketle hakkında kesin bir hüküm bulunmayan konularda çeşitli hukuki çıkarım metodlarını kullanarak yeni dinî hükümler çıkartma yöntemidir.

Bu ünite; içtihadın mahiyeti, Hz. Muhammed'in içtihadından örnekler, sahabi ve tabiinin sorunlara yaklaşım biçimi ve içtihadın hangi şartlarda ve kimler tarafından yapılabileceğine yer verilmiştir. Bunun yanı sıra içtihadın güncelliği, sosyal değişme ve içtihat ile içtihadın taklit ve taassubu önlemedeki işlevi de yer almaktadır.

Temizlik ve Namaz: İslam'da temizlik kavramı önemli bir yere sahiptir. Bireyin yaşadığı ortamın ve çevrenin temizliği ile birlikte ibadetlerin yapılmasına ve dinî açıdan gereklilik arzeden temizlik çeşitlerini ve şekillerini bilmesi ve bunu alışkanlık hâline getirmesi de gereklidir. Özellikle ibadetle ilgili olan gusül, abdest ve teyemmüm gibi temizlik çeşitlerini bilmek namaz ibadetinin sıhhati açısından önemlidir. Bu nedenle halkı dinî konularda aydınlatacak İmam-Hatip Lisesi öğrencilerinin hem kendilerini hem de muhatap oldukları kitleleri temizlik konusunda doğru bir şekilde bilgilendirmeleri bu ünite hedeflenmiştir.

Dinin öngördüğü temizlik anlayışını kavramsal düzeyde kavrayan ve temizliği alışkanlık hâline getiren öğrencilerin namaz ibadetinin önemini, namazla ilgili farz, vacip ve sünnetleri, namazı bozan durumları, sehiv secdesi ile ilgili hükümleri, hem kavramsal hem de uygulama noktasında bilmesi de bu ünitenin hedefleri arasındadır. Ayrıca öğrencilere gerektiğinde bir topluluğa imam olabilecek ve ibadetlerle ilgili duaları yapabilecek becerileri kazandırmak da önemlidir. Bunların yanı sıra, bir öğrencinin namaz ve çeşitleri hakkında dinin temel nasslarına uygun bilgilenmesi, vakit namazları ile Cuma, bayram, cenaze, teravih ve özel durumlarda namazları kıldırabilecek bir bilgiye (imamet) sahip olması da hedeflenmiştir.

Oruç ve Zekât: Oruç, İslam'ın temel ibadetleri arasında yer alır. Orucun dindeki yerini ve önemini ayet ve hadislerle temellendirmek, oruçla ilgili kavramları tanımak, orucun çeşitleri

hakkında bilgi sahibi olmak, hem bireyin kendisi hem de toplum bireylerini dinî konular hakkında bilgilendirme açısından önemlidir.

İslam'da önemli bir yeri olan, hem bireyi hem de toplumu ilgilendiren malî ibadetlerden zekât ve hükümleri hakkında dinin temel kaynaklarına göre sağlıklı bilgi sahibi olmak din hizmeti sunmak açısından önemlidir. Zekât ve sadakanın sosyal hayatımızdaki yeri, kimin hangi maldan, ne miktarda, kimlere zekât vereceği hakkında bilgiler de bu ünitenin konuları arasında yer almaktadır.

Hac ve Kurban: Haccın dindeki yeri ve önemini ayet ve hadislerle temellendirmek, hac ile ilgili kavramlar hakkında bilgi sahibi olmak, yapılaşına göre haccın çeşitleri ve hac ile ilgili şart ve rükünlerin neler olduğunu ana hatları ile bilmek bu üniteye verilmek istenen başlıca bilgilerdendir. Ayrıca umre ibadeti hakkındaki dinî hükümler de bu üniteye yer almaktadır.

Ünitenin diğer bir konusu da kurbandır. Kurban'ın dindeki yeri ve önemini, kurban edilebilecek hayvan türlerini ve bunlarda aranan özellikleri bilmek, kurbanın bireysel ve toplumsal hayattaki önemini kavramak, halka dini konularda rehberlik edecek öğrencilerin bilgileneşmesi açısından önemlidir. Kurban kesilirken hangi hususlara dikkat edilmesi gerektiği ile ilgili bilgiler de ünitenin sağlayacağı kazanımlardandır.

Fıkıh ve Sosyal Hayat: Fıkıh ile sosyal hayat arasında sıkı bir ilişki vardır. Fıkıh bireyin yararına ve zararına olan şeyleri bilmesi olduğu için bireyi, dolayısıyla Müslüman toplumu ilgilendirmektedir. Temel hak ve hürriyetler toplumdaki tüm bireylerin gözetmek ve korumakla sorumlu olduğu ortak değerlerdir. Yaşama hakkı, inanç ve ibadet hürriyeti, düşünce hürriyeti, neslin korunması ve mülkiyet hakkı her birey için vazgeçilmez haklardır. Ayrıca kamuya ait malların ve ülke zenginliklerinin korunması, bireyin görevlerini hakkıyla yerine getirme sorumluluğu gibi hususlar da bu ünitenin konuları arasında yer almaktadır.

Evlilik ve aile hayatı, beslenme, sağlık, çevre ve hayvan hakları, vatan savunmasının önemi gibi günümüz insanının her zamankinden daha fazla önem vermesi gereken hususlara da bu üniteye yer verilmiştir. Bu ünite ile öğrencilerin söz konusu konularda bilinç düzeylerinin daha da yükseltilmesi, bunlarla ilgili topluma rehberlik edecek bilgileri kazanmaları hedeflenmiştir.

6.4. FIKIH DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI ÜNİTELER KAZANIM SAYILARI VE SÜRELERİ







ÜNİTE ADI	KAZANIM SAYISI	SÜRE/DERS SAATİ	ORAN (%)
I- Fıkıh İlmi	5	6	8,33
II- Fıkıh İlminin Doğuşu ve Gelişmesi	8	12	16,66
III- Fıkhi Hükümler ve Kaynakları	5	12	16,66
IV-İçtihat	7	4	5,55
V- Temizlik ve Namaz	14	14	19,44
VI- Oruç ve Zekât	10	8	11,11
VII- Hac ve Kurban	12	6	8,33
VIII- Fıkıh ve Sosyal Hayat	13	10	13,88
Toplam	74	72	100



Not: Ders saatleri, ünite açılımları ve kazanımlar birlikte düşünülerek belirlenmiştir.



6.5. FIKIH DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI DERS KİTABI FORMA SAYISI




SINIF	KİTAP BOYUTU	FORMA SAYISI
11	19,5 x 27,5	8-12





6.6. FIKİH DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI KAZANIMLAR, ETKİNLİK ÖRNEKLERİ VE AÇIKLAMALAR TABLOSU

FIKİH		11. SINIF	
	KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
I- FIKİH İLMİ	<p>Bu ünite sonunda öğrenciler;</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Fıkıh ilmini tanımlayarak amacını konusunu ve önemini açıklar. 2. İbadet ve sosyal ilişkilerin fıkıh ilminin kapsamı içinde yer aldığını bilir. 3. Fıkıh ilminin diğer bilimlerle ilişkisini örneklerle açıklar. 4. Fıkıh-Fıkıh Usulü ilişkisini temellendirir. 5. Fıkıh ilminin temel özelliklerine örnekler verir. 	<p> Gruplar Araştırıyor: Sınıf iki gruba ayrılır. Gruplardan biri ibadet, ikinci grup ise kişiler arası ilişkiler hakkında araştırma yaparak sınıfta sunum yapar (2. kazanım).</p> <p> Fıkıh ve İlim Dalları: Sınıf iki gruba ayrılır. Gruplardan biri fıkıh ilminin İslami ilimlerle ilişkisini, diğeri ise diğeri ilim dalları ile ilişkisini tespit eder. Yapılan araştırmalar sınıfta sunulur ve fıkıhın ilim dalları ile ilişkisi bir tablo halinde gösterilir (3 ve 4. kazanımlar).</p> <p> Hayatımızdaki Fıkıh: Öğrencilere günlük hayattan fıkıh ilminin temel özellikleriyle ilgili örnekler buldurulur. Örnekler üzerinde öğrencilerin konuşmaları sağlanır. Çıkan sonuçlar maddeleştirilir (5. kazanım).</p>	<p> 2. kazanım işlenirken ayrıntılara girilmeden öğrenci seviyesi ve yerel şartlar göz önünde bulundurulmalıdır.</p> <p> 3. kazanım işlenirken Temel Dinî Bilgiler dersindeki Temel İslam Bilimleri ile ilişkilendirme yapılacaktır.</p> <p>[!] Öncelikle verilecek değerler: bilim-sellik, kültürel mirasa saygı, haki-kat sevgisi.</p> <p>[!] Öncelikle verilecek beceriler: eleştirel düşünme, araştırma, değişim ve sürekliliği algılama, benzerlik ve farklılıkları keşfetme.</p> <p> Bu ünite değerlendirilmeler; açık uçlu sorular, çoktan seçmeli, boşluk doldurmalı testler ve kompozisyon çalışması şeklinde yapılabilir.</p>

 Sınıf-okul içi etkinlik
 Ders içi ilişkilendirme

 Okul dışı etkinlik
 Sınırlamalar

 Uyarı
 Ölçme ve değerlendirme
 Diğer derslerle ilişkilendirme





FIKİH		11. SINIF	
KAZANIMLAR		ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	
II- FIKİH İLMİNİN DOĞUŞU VE GELİŞMESİ	<p>Bu ünite sonunda öğrenciler;</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mezhepler öncesi fihki faaliyetleri irdeler. 2. Fıkıh mezheplerinin doğuşunu hazırlayan sebepleri tartışır. 3. Fıkıh mezheplerin belirgin özelliklerini açıklar. 4. Fıkıh mezheplerin dinin yaşanmasında sağladığı kolaylıkların farkında olur. 5. Bazı fıkıh mezheplerin mensubu kalmamasının sebeplerini tartışır. 6. Taklit döneminin oluşmasına etki eden unsurları sorgular. 7. Fıkıh tarihinde kanunlaştırma çalışmalarının sebeplerini kavrar. 8. Fıkıh ilmindeki yeni gelişmelerin farkında olur. 	<p> Onlar Nasıl Çözdüler: Öğrenciler üç gruba ayrılır. Gruplardan biri Peygamberimiz, ikinci grup sahabiler, üçüncü grup ise tabiiler döneminde İslam'ın anlaşılmasında ve yaşanmasında karşılaşılan sorunları ve bunlara yönelik üretilen çözüm örnekleri bularak sınıfla paylaşılır (1. kazanım).</p> <p> Farklılıktaki Zenginlik: Sınıf beş gruba ayrılır. Her bir grup fıkıh mezheplerden birisini temel özellikleriyle araştırarak sınıfta sunum yapar. Daha sonra da temel farklılıklar tespit edilir (2, 3 ve 4. kazanımlar).</p> <p> Beyin Fırtınası: “Fıkıh ilminin niçin durağanlaştığı”, “taklit döneminin oluşmasına etki eden unsurlar”ın neler olduğu konusunda öğrencilere beyin fırtınası yaptırılır. Sonuçlar tablo halinde gösterilir (6. kazanım).</p>	<p>[!] Mezheplerin sıralanışı çıkış tarihine göre yazılmıştır.</p> <p>[!] Fıkıh konularındaki görüş farklılıklarının, zenginlik olduğu anlatılarak taklit ve taassubun zararlarına vurgu yapılmalıdır. İctihadın ve akılcı yaklaşımın önemi vurgulanmalıdır.</p> <p>[!] 4. kazanım işlenirken mezheplerin ayrımcılık ve ayrıştırıcı bir unsur olmadığı, aksine bireylerin dini anlama ve yaşamasında birer zenginlik ve kolaylık unsuru olduğu vurgusu yapılacaktır.</p> <p>[!] 8. kazanım işlenirken günümüzde fıkıh ilminde gerçekleştirilen yeni açılımlara değinilecektir.</p> <p>[!] Öncelikle verilecek değerler: bilimsellik, hakikat sevgisi, hoşgörü, tarihsel mirasa duyarlılık.</p> <p>[!] Öncelikle verilecek beceriler: mekân, zaman ve kronolojiyi algılama, araştırma, eleştirel düşünme, değişim ve sürekliliği algılama, problem çözme.</p> <p> Bu ünite de değerlendirmeler; açık uçlu sorular, çoktan seçmeli, boşluk doldurmalı testler ve kompozisyon çalışması şeklinde yapılabilir.</p>



FIKİH		11. SINIF	
KAZANIMLAR		ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	
III- FIKHİ HÜKÜMLER VE KAYNAKLARI	<p>Bu ünite sonunda öğrenciler;</p> <ol style="list-style-type: none"> Hüküm ve mükellefiyet kavramlarını tanımlar. Mükellefiyetin şartlarını ve ortadan kaldıran durumları açıklar. Ef'âl-i Mükellefîn'i tanımlar. Fıkhi hükümlerin kaynaklarını önem derecesine göre sıralar. Fıkhi hükümlerin temellendirilmesine örnekler verir. 	<p> Mükellef Kim? Öğrencilerden mükellef olmanın şartları ile mükellefiyeti ortadan kaldıran durumlar hakkında araştırma yapmaları istenir. Yapılan araştırmalar sınıfta sunulur. Ortaya çıkan sonuçlar tahtaya yazdırılır (1 ve 2. kazanım).</p> <p> Örnekleri ile Ef'âl-i Mükellefîn: Farz, vacip, sünnet, müstehap, mübah, mekruh, müfsit, helal ve haramın tanımları ve örnekleri bir tablo üzerinde gösterilir (3. kazanım).</p> <p> Fıkhi Hükümlerin Kaynakları: Öğrenciler gruplara ayrılır. Her bir gruptan fıkhi hükümlerin kaynakları ve bu kaynaklardan nasıl hüküm çıkarıldığı ile ilgili araştırma yapmaları ve sınıfta sunmaları istenir. Araştırmalar sınıfta sunularak fıkhi kaynakların önem derecesi sınıfta tartışılır (4. kazanım).</p>	<p>[!] 3. kazanım işlenirken hükmün çeşitleri olan farz, vacip, sünnet, müstehap, mübah, mekruh, müfsit, helal ve haram kavramları örneklerle açıklanacaktır.</p> <p>[!] 4. kazanım işlenirken fıkhi hükümlerin diğer kaynaklarından olan İstihsan, Mesalih-i Mürsele, Sedd-i Zerâi, Örf-Adet ve İstishab hakkında ayrıntıya girilmeden kısa bilgi verilecektir.</p> <p>[!] Öncelikle verilecek değerler: bilimsellik, tarihsel mirasa duyarlılık.</p> <p>[!] Öncelikle verilecek beceriler: Kur'an-ı Kerim mealini kullanma, hadis kaynaklarını kullanma, mekân, zaman ve kronolojiyi algılama, araştırma, eleştirel düşünme, problem çözme.</p> <p> Bu ünite değerlendirme; açık uçlu sorular, çoktan seçmeli, boşluk doldurmalı testler ve kompozisyon çalışması şeklinde yapılabilir.</p>



Sınıf-okul içi etkinlik
 Ders içi ilişkilendirme



Okul dışı etkinlik
 Sınırlamalar





Uyarı
 Ölçme ve değerlendirme



FIKİH		11. SINIF	
	KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
IV-İÇTİHAT	<p>Bu ünite sonunda öğrenciler;</p> <ol style="list-style-type: none"> İçtihat kavramını Kur'an'dan hareketle açıklar. Hz. Muhammed'in içtihatlarına örnekler verir. Sahabe ve tabiinin sorunlara nasıl çözüm ürettiklerini kavrar. Hangi durumda ve kimler tarafından içtihat yapılabileceğini açıklar. İçtihadın niçin sürekli ve güncel olması gerektiğini tartışır. Sosyal değişimle içtihat arasında ilişki kurar. İçtihadın taklit ve taassubu önlemedeki işlevini fark eder. 	<p> Niçin İçtihat? Öğrencilerden içtihat kavramının tanımı ve “İçtihadı duyulan ihtiyaç” ile ilgili araştırma yapmaları istenir. Kur'an'dan konuyu destekleyici örnek ayetler buldurulur. Öğrenciler bu ayetler çerçevesinde içtihadın önemi üzerinde konuşurlur (1. kazanım).</p> <p> O Böyle Çözüyordu: Öğrencilerden Hz. Muhammed'in sorunlara nasıl çözümler ürettiği ile ilgili örnekler bulup getirmeleri istenir. Elde edilen bulgular sınıf ortamında konuşulur (2. kazanım).</p> <p> Her Sorunun Bir Çözümü Vardır: Birey ve toplumun karşılaştığı dinî sorunların çözümünde “İçtihadın yeri ve önemi nedir?” sorusu çerçevesince bir beyin fırtınası yaptırılır. Tartışmada elde edilen sonuçlar tahtaya listelenir (5, 6 ve 7. kazanımlar).</p>	<p>[!] 5. kazanım işlenirken günlük yaşamdan öğrencilerin seviyesine uygun somut örnekler verilecektir.</p> <p>[!] Fıkıh konularındaki görüş farklılıklarının bir zenginlik olduğu açıklanarak taklit ve taassubun zararlarına dikkat çekilecektir. İçtihadın ve akılcı yaklaşımın önemi vurgulanacaktır.</p> <p>[!] 5 ve 6. kazanımlar işlenirken içtihadın birey ve toplum yaşamındaki önemi vurgulanacaktır.</p> <p>[!] 7. kazanım işlenirken taassubun zararları, çağdaşlaşma ve uygarlık konularına da yer verilecektir.</p> <p>[!] Öncelikle verilecek değerler: bilimsellik, cesaret, çalışkanlık, duyarlılık, tarihsel mirasa duyarlılık.</p> <p>[!] Öncelikle verilecek beceriler: Kur'an-ı Kerim mealini kullanma, hadis kaynaklarını kullanma, mekân, zaman ve kronolojiyi algılama, araştırma, eleştirel düşünme, değişim ve sürekliliği algılama, problem çözme.</p> <p> Bu ünite değerlendirilmeler; açık uçlu sorular, çoktan seçmeli, boşluk doldurmalı testler ve kompozisyon çalışması şeklinde yapılabilir.</p>



 Sınıf-okul içi etkinlik
 Ders içi ilişkilendirme



 Okul dışı etkinlik
 Sınırlamalar






 Uyarı
 Ölçme ve değerlendirme



FIKİH		11. SINIF	
	KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
V- TEMİZLİK VE NAMAZ	<p>Bu ünite sonunda öğrenciler;</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Temizliğin önemini kavrar. 2. Beden ve çevre temizliğine itina gösterir. 3. Guslü gerektiren durumları ve nasıl yapılacağını açıklar. 4. Abdesti gerektiren durumları açıklar. 5. Teyemmümü gerektiren durumları ve nasıl yapılacağını açıklar. 6. Abdest ve teyemmümü bozan durumları sıralar. 7. Temizlik ile ibadet arasında ilişki kurar. 8. Namazın dindeki yerini ve önemini ayet ve hadislerle temellendirir. 9. Namazın şartları ve rükünlerini açıklar. 10. Namazın farz, vacip ve sünnetlerini sıralar. 11. Namazı bozan durumları söyler. 12. Cemaate namaz kıldırır. 13. Namaz çeşitlerini açıklayarak kılımlarını gösterir. 14. Namaz ibadetinin bireysel ve toplumsal katkılarının farkında olur. 	<p> Temizlik İmandandır: Temizliğin birey ve toplum açısından önemiyle ilgili sınıfta bir tartışma başlatılır. Tartışma sonucu ortaya çıkan ortak görüşler tahtaya listelenir (1 ve 2. kazanımlar).</p> <p> Sunu Hazırlıyoruz: Öğrencilerden temizlik ibadet ilişkisini konu edinen bir sunum hazırlamaları istenir. Hazırlanan sunular sınıf ortamında sunulur (7. kazanım).</p> <p> Sorun Söyleyelim: Öğrenciler gruplara ayrılır. Grupların namaz çeşitleri, namazın farzları, namazın kılımları ve namazı bozan hususlarla ilgili hazırlık yapımları istenir. Yapılan hazırlıklar sınıfta soru-cevap yöntemiyle sunulur (9, 10,11 ve 12. kazanımlar).</p>	<p>[!] Üniteye başlarken ilmihâlin ne anlama geldiği, toplumumuzda ilmihâllere verilen önem ve ilmihâllerin içeriği hakkında bilgi verilerek fıkıh ile ilmihâl arasındaki ilişki kurulacaktır.</p> <p>[!] 4. kazanım işlenirken abdest dualarına da yer verilecek ve abdest duaları öğretilecektir. Ayrıca bu kazanımda suların temizliği konusuna vurgu yapılacaktır.</p> <p>[!] 6. kazanım açıklanırken kadınların özel durumları hakkında da bilgi verilecektir.</p> <p>[!] 13. kazanım işlenirken hasta, yolcu ve özürülülerin durumu açıklanacak, ayrıca namaz vakitleri ve namaz tesbihatına da yer verilecektir.</p> <p>[!] Öncelikle verilecek değerler: doğa sevgisi, doğal çevreye duyarlılık, ölçülülük, sağlıklı olmaya önem verme, temizlik, şükür</p> <p>[!] Öncelikle verilecek beceriler: Kur'an-ı Kerim mealini kullanma, hadis kaynaklarını kullanma, araştırma, değişim ve sürekliliği algılama, sosyal katılım.</p> <p> Bu ünite değerlendirilmeler; açık uçlu sorular, çoktan seçmeli, boşluk doldurmalı testler ve kompozisyon çalışması ve gözlem formları kullanılarak yapılabilir.</p>



 Sınıf-okul içi etkinlik
 Ders içi ilişkilendirme



 Okul dışı etkinlik
 Sınırlamalar






 Uyarı
 Ölçme ve değerlendirme



FİKİH		11. SINIF	
	KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
VI- ORUÇ VE ZEKÂT	<p>Bu ünite sonunda öğrenciler;</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Orucun dindeki yerini, önemini ayet ve hadislerle temellendirir. 2. Oruçla ilgili kavramları tanımlar. 3. Oruç çeşitlerini açıklar. 4. Oruçla ilgili hükümleri kavrar. 5. Zekâtın dindeki yerini, önemini ayet ve hadislerle temellendirir. 6. Zekâtla ilgili kavramları açıklar. 7. Zekâtla ilgili hükümleri kavrar. 8. Sadakanın dindeki yerini, önemini ayet ve hadislerle temellendirir. 9. Sadaka kapsamına giren tavır, tutum ve davranışları ayırt eder. 10. Zekât ve sadakanın sosyal yardımlaşma ve dayanışmadaki önemini fark eder. 	<p> Kaynaklar Böyle Diyor: Öğrencilerden orucun İslam dinindeki yeri ve önemiyle ilgili ayet ve hadisleri araştırmaları ve sınıf ortamında paylaşımları istenir (1. kazanım).</p> <p> Niçin Zekât? Öğrencilerden zekâtın İslam dinindeki yeri ve önemiyle ilgili ayet ve hadisleri araştırmaları ve sınıf ortamında paylaşımları istenir (5. kazanım).</p> <p> Kavram Haritası Oluşturalım: Öğrencilerden zekâtla ilgili kavramları kullanarak bir kavram haritası oluşturmaları istenir. Oluşturulan kavram haritasındaki kavramlar açıklanır (6. kazanım).</p> <p> Mal Nasıl Temizlenir? “Onların mallarından sadaka al; bununla onları (günahlardan) temizlersin, Onları arıtıp yüceltirsin.” (9/Tevbe, 103) ayeti çerçevesinde zekâtla malların nasıl temizleneceği ve kişilerin nasıl arınacağı konusunda bir beyin fırtınası yaptırılır (10. kazanım).</p>	<p>[!] 4. kazanım işlenirken özürüllük hallerindeki oruç konusuna hasta, yaşlı, yolcu vb. durumlar açısından açıklık getirilecektir. Oruç tutarken dikkat edilmesi gereken hususlar konusunda ise orucun müstehap ve mekruhları belirtilecektir.</p> <p>[!] 10. kazanım işlenirken zekât ve sadakanın dayanışma açısından önemine somut örneklerle vurgu yapılacaktır.</p> <p>[!] Öncelikle verilecek değerler: adalet, dürüstlük, cömertlik, dayanışma, yardımseverlik, doğruluk, duyarlılık, şükür.</p> <p>[!] Öncelikle verilecek beceriler: Kur’an-ı Kerim mealini kullanma, hadis kaynaklarını kullanma, araştırma, sosyal katılım, iletişim ve empati.</p> <p> Bu ünite de değerlendirme; açık uçlu sorular, çoktan seçmeli, boşluk doldurmalı testler ve kompozisyon çalışması şeklinde yapılabilir.</p>



 Sınıf-okul içi etkinlik
 Ders içi ilişkilendirme



 Okul dışı etkinlik
 Sınırlamalar








 Uyarı
 Ölçme ve değerlendirme



FİKİH		11. SINIF	
	KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
VII- HAC VE KURBAN	<p>Bu ünite sonunda öğrenciler;</p> <ol style="list-style-type: none"> Haccın dindeki yerini, önemini ayet ve hadislerle temellendirir. Hac ile ilgili kavramları tanımlar. Yapılışına göre haccın çeşitlerini açıklar. Haccın şartları ve rükünlerini sıralar. Umre ile haccı karşılaştırır. Haccın birey ve toplum üzerindeki etkilerini fark eder. Hac ve umrenin Müslümanlar arası iletişim ve etkileşimdeki önemini değerlendirir. Kurbanın dindeki yerini, önemini ayet ve hadislerle temellendirir. Kurban edilebilecek hayvan türlerini ve bunlarda aranan özellikleri sıralar. Kurban çeşitlerini açıklar. Kurbanın bireysel ve toplumsal hayattaki önemini fark eder. Kurban kesilirken dikkat edilmesi gereken hususları irdeler. 	<p> Bir Sefer Olsa da Gitsem: Öğrencilerden haccın İslam dinindeki yeri ve önemiyle ilgili ayet ve hadisleri araştırmaları ve sınıf ortamında paylaşımları istenir (1. kazanım).</p> <p> Film İzliyoruz: Öğrencilere hacla ilgili film izletilir. Bazı sahneler üzerinde konuşulur (2 ve 3. kazanımlar).</p> <p> Çeşitleriyle Kurban: Kurban çeşitleri hakkında öğrencilerin hazırlık yapmaları ve sınıfta yaptıkları hazırlıkları anlatmaları istenir. Kurban çeşitleri kavram haritası ile gösterilir (10. kazanım).</p> <p> Benim Düşüncem: Öğrencilerden kurbanın toplumsal yaşamdaki yerini konu edinen bir kompozisyon yazmaları istenir. Yazılan kompozisyonlar sınıf ortamında okunur (11 ve 12. kazanımlar).</p>	<p>[!] 6 ve 7. kazanım işlenirken öğrencilerin yakın çevrelerinde edindikleri gözlemlerini paylaşımlarına imkân verilecektir.</p> <p>[!] 12. kazanım işlenirken kurban kesimi ile ilgili yapılan yanlış uygulamalar hakkında konuşarak çözüm önerileri üzerinde öğrencilerin görüşlerine yer verilecektir.</p> <p>[!] Öncelikle verilecek değerler: alçak gönüllülük, barış, cömertlik, yardım-severlik, doğal çevreye duyarlılık, dayanışma, hoşgörü, temizlik, şükür.</p> <p>[!] Öncelikle verilecek beceriler: Kur'an-ı Kerim mealini kullanma, hadis kaynaklarını kullanma, araştırma, sosyal katılım, iletişim ve empati.</p> <p> Bu ünite değerlendirilmeler; açık uçlu sorular, çoktan seçmeli, boşluk doldurmalı testler ve kompozisyon çalışması şeklinde yapılabilir.</p>



 Sınıf-okul içi etkinlik
 Ders içi ilişkilendirme



 Okul dışı etkinlik
 Sınırlamalar

 Uyarı
 Ölçme ve değerlendirme

FIKİH		11. SINIF	
KAZANIMLAR		ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	
VIII FIKİH VE SOSYAL HAYAT	<p>Bu ünite sonunda öğrenciler;</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Temel hak ve hürriyetlerin birey ve toplum için önemini açıklar. 2. İslam'ın temel hak ve hürriyetlere verdiği önemi irdeler. 3. Birey ve toplumun temel hak ve hürriyetlerine saygı duyar. 4. Kamu haklarının hem kendisi hem de başkaları açısından önemini fark eder. 5. Kamu hakkı ihlalleri karşısında duyarlı davranır. 6. Kamu haklarının gözetilmesine özen gösterir. 7. Kamu hakkı ihlalini kul hakkı kapsamında değerlendirir. 8. İslam'da evlilik ve aile hayatının önemini fark eder. 9. Aile içi görev ve sorumlulukların bilincinde olur. 10. İslam'ın beslenme ve sağlık konusundaki yaklaşımını açıklar. 11. Çevre ve canlıların korunmasında duyarlı davranır. 12. Şehitlik ve gaziliğe verilen önemi ayet ve hadislerle temellendirir. 13. Atatürk'ün vatan savunmasına verdiği önemin farkında olur. 	<p> Sorunlar ve Çözümler: Temel hak ve özgürlüklere sahip çıkılmadığında birey ve toplum açısından ortaya çıkabilecek sorunlar üzerine beyin fırtınası yapılır (1, 2 ve 3. kazanımlar).</p> <p> Kamu Hakkı Niçin Kul Hakkıdır? Öğrencilere “Tüyü bitmedik yetimin hakkı” sözünden ne anlıyorsunuz? ve “Kamu hakkı ihlalinin kul hakkı ile ilişkisi nedir?” soruları yöneltilir. Öğrencilerin tartışmaları ve yorum yapmaları sağlanır (4, 5, 6 ve 7. kazanımlar).</p> <p> Sorumlu Aile: Öğrenciler üç gruba ayrılır. Gruplardan biri aile kurumu, ikincisi eşlerin ailedeki rolü ve görevleri, üçüncü grup ise çocukların ailedeki konumunu dinî kaynaklardan araştırır ve sınıfta sunar. Anne baba ve çocuklardan her birine düşen görev ve sorumluluklar listelenir (8 ve 9. kazanımlar).</p> <p> Olmaya Devlet Cihanda Bir Nefes Sıhhat Gibi: Sınıfta, günümüzde yaşanan sağlık sorunlarında beslenmenin ve koruyucu sağlık tedbirlerinin yeri tartışmaya açılır. Öğrencilerden, çıkan sonuçlarla İslam'ın buyrukları arasında ilişki kurlmaları istenir (10. kazanım).</p> <p> Bir Fidan, Bin Nefes: “<i>Kıyametin kopacağını bilseniz dahi elinizdeki fidanı dikiniz.</i>” hadisi tahtaya yansıtılarak günümüzde yaşanan çevre sorunları üzerine öğrencilerin yorum ve eleştiride bulunmaları istenir (11. kazanım).</p> <p> Onlara Ölü Demeyin! Öğrencilerden şehitlik ve gazilikle ilgili ayet ve hadisler araştırmaları istenir. Bulunan ayet ve hadisler çerçevesinde şehitlik ve gaziliğin vatan savunmasındaki önemi üzerine konuşulur (12. kazanım).</p>	<p>[!] Bu ünitenin 1, 2 ve 3. kazanımlarının “Yaşama Hakkı” ile ilgili konu başlığında, kan vermenin önemine vurgu yapılacaktır.</p> <p>[!] 8. kazanım işlenirken İslam'ın evlilik hayatına verdiği önemle ilgili somut örnekler üzerinde durulacaktır.</p> <p>[!] 10. kazanım işlenirken İslam'ın yiyecek ve içecekler konusundaki emir ve tavsiyelerine yer verilecektir.</p> <p>[!] 12. kazanım işlenirken TBMM tarafından Atatürk'e Gazilik unvanının verilmesi ile vatan savunmasında şehitlik ve gaziliğin önemi üzerinde durulacaktır.</p> <p>[!] Öncelikle verilecek değerler: adalet, aile kurumuna ve birliğine önem verme, demokrasi bilinci, dayanışma, doğal çevreye duyarlılık, doğruluk, gazilik, hakikat sevgisi, hoşgörü, millet sevgisi, sağlıklı olmaya önem verme, şehitlik, şükür.</p> <p>[!] Öncelikle verilecek beceriler: Kur'an-ı Kerim mealini kullanma, hadis kaynaklarını kullanma, Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma, araştırma, sosyal katılım, iletişim ve empati, problem çözme, değişim ve sürekliliği algılama, mekân, zaman ve kronolojiyi algılama,</p> <p> Bu ünite de değerlendirme; açık uçlu sorular, çoktan seçmeli, boşluk doldurmalı testler ve kompozisyon çalışması şeklinde yapılabilir.</p>

 Sınıf-okul içi etkinlik
 Ders içi ilişkilendirme

 Okul dışı etkinlik
 Sınırlamalar

 Uyarı
 Ölçme ve değerlendirme

6.7. FIKİH DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI ÜNİTE AÇILIMLARI

I- FIKİH İLMİ	II- FIKİH İLMİNİN DOĞUŞU VE GELİŞMESİ	III- FIKİHİ HÜKÜMLER VE KAYNAKLARI	IV-İÇTİHAT	V- TEMİZLİK VE NAMAZ	VI- ORUÇ VE ZEKÂT	VII- HAC VE KURBAN	VIII- FIKİH VE SOSYAL HAYAT
<p>1. Fıkıh İlminin Tanımı, Amacı ve Önemi</p> <p>2. Fıkıh İlminin Konusu ve Kapsamı</p> <p>3. Fıkıh-Fıkıh Usulü İlişkisi</p> <p>4. Fıkıh İlminin Diğer İlimlerle İlişkisi</p> <p>5. Fıkıh İlminin Temel İlke ve Amaçları</p> <p>5. 1. Mükellefiyette Kolaylık</p> <p>5. 2. Helallerde Genişlik-Haramlarda Sınırlılık</p> <p>5. 3. Hükümlerde Tedricilik</p> <p>5. 4. Kamu Yararının Gözetilmesi</p> <p>5. 5. Adaletin Gerçekleşmesi</p>	<p>1.Mezhepler Öncesi Dönem</p> <p>1.1. Hz. Peygamber Dönemi</p> <p>1.2. Sahabiler Dönemi</p> <p>1.3. Tabiiler Dönemi</p> <p>2.Mezheplerin Oluşum Dönemi</p> <p>2.1. Fıkıh Mezheplerinin Doğuşunu Hazırlayan Sebepler</p> <p>2.2. Hanefi Mezhebi</p> <p>2.3. Maliki Mezhebi</p> <p>2.4. Şafii Mezhebi</p> <p>2.5. Hanbeli Mezhebi</p> <p>2.6. Caferi Mezhebi</p> <p>2.7. Mensubu Kalmayan Fıkıh Mezhepleri</p> <p>3. Fıkıh İlminde Sonraki Gelişmeler</p> <p>3.1. Taklit Dönemi</p> <p>3.2. Fıkıhın Kanunlaştırılması</p> <p>3.3. Fıkıh İlminde Yeni Gelişmeler</p>	<p>1. Mükellefiyet: Yükümlülük</p> <p>1.1. Mükellefiyetin Temel Şartları</p> <p>1.2. Mükellefiyeti Ortadan Kaldıran Durumlar</p> <p>2. Hükümün Çeşitleri: Ef'al-i Mükellefin</p> <p>3. Fikihî Hükümlerin Kaynakları</p> <p>3.1. Kitap</p> <p>3.2. Sünnet</p> <p>3.3. İcma</p> <p>3.4. Kıyas</p> <p>3.5. Diğer Kaynaklar</p>	<p>1. İctihat Kavramı</p> <p>2. Hz. Muhammed'in İctihada Verdiği Önem</p> <p>3. Sahabe ve Tabiîin İctihatlarından Örnekler</p> <p>4. İctihadın Şartları</p> <p>5. Sosyal Değişme ve İctihadın Gerekliliği</p> <p>6. İctihadın Taklit ve Taassubu Önlemedeki Rolü</p>	<p>1. Temizlik ve Önemi</p> <p>2. Temizliğin Çeşitleri</p> <p>2.1. Beden Temizliği</p> <p>2.2. Çevre Temizliği</p> <p>3. İbadetle İlgili Temizlik</p> <p>3.1. Gusül</p> <p>3.2. Abdest</p> <p>3.3. Teyemmüm</p> <p>4. Namaz İbadeti</p> <p>4.1. Namazın İslam'daki Yeri ve Önemi</p> <p>4.2. Namazın Farzları</p> <p>4.3. Namazın Vacipleri ve Sünnetleri</p> <p>4.4. Namazı Bozan Haller</p> <p>4.5. Namazla İlgili Diğer Hususlar</p> <p>4.5.1. Sehiv ve Tilavet Secdesi</p> <p>4.5.2. İmamet ve Cemaatle Namaz</p> <p>4.5.3. Dua</p> <p>4.6. Namaz Çeşitleri ve Kılışları</p> <p>4.6.1. Vakit Namazları</p> <p>4.6.2. Cuma Namazı</p> <p>4.6.3. Bayram Namazı</p> <p>4.6.4. Cenaze Namazı</p> <p>4.6.5. Teravih Namazı</p> <p>4.6.6. Özel Durumlarda Namaz.</p>	<p>1. Oruç İbadeti</p> <p>1.1. Orucun İslam'daki Yeri ve Önemi</p> <p>1.2. Oruçla İlgili Kavramlar</p> <p>1.3. Oruç Çeşitleri</p> <p>1.3.1. Ramazan Orucu</p> <p>1.3.2. Diğer Oruçlar</p> <p>1.4. Oruçla İlgili Hükümler</p> <p>1.4.1. Orucu Bozan Durumlar</p> <p>1.4.2. Orucu Bozmayan Durumlar</p> <p>1.4.3. Orucun Kazası ve Kefareti</p> <p>1.4.4. Öztürlülük Hallerinde Oruç</p> <p>1.4.5. Oruç Tutarken Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar</p> <p>2. Zekât İbadeti</p> <p>2.1. Zekâtın İslam'daki Yeri ve Önemi</p> <p>2.2. Zekâtla İlgili Kavramlar</p> <p>2.3. Zekât Kimler Verir?</p> <p>2.4. Zekât Kimlere Verilir?</p> <p>2.5. Zekât Nelerden Verilir?</p> <p>3. Sadaka</p> <p>3.1. Sadakanın Dindeki yeri ve Önemi</p> <p>3.2. Sadaka Çeşitleri</p> <p>4. Zekât ve Sadakanın Birey ve Toplum Hayatındaki Önemi</p>	<p>1. Hac İbadeti</p> <p>1.1. Haccin İslam'daki Yeri ve Önemi</p> <p>1.2. Hac ile İlgili Kavramlar</p> <p>1.3. Haccin Çeşitleri ve Yapılışı</p> <p>1.4. Umre ve Yapılışı</p> <p>2. Kurban İbadeti</p> <p>2.1. Kurbanın İslam'daki Yeri ve Önemi</p> <p>2.2. Kurban Çeşitleri</p>	<p>1. Temel Hak ve Hürriyetler</p> <p>1.1. Yaşama Hakkı</p> <p>1.2. İnanç ve İbadet Hürriyeti</p> <p>1.3. Düşünce Hürriyeti</p> <p>1.4. Neslin Korunması</p> <p>1.5. Mülkiyet Hakkı</p> <p>2. Kamu Haklarının Gözetilmesi</p> <p>2.1. Kamu Mallarının Korunması</p> <p>2.2. Ülke Zenginliklerinin Korunması</p> <p>2.3. Ehliyet ve Liyakat</p> <p>2.4. Vazifelerin Hakkıyla Yerine Getirilmesi</p> <p>3. Evlilik ve Aile Hayatı</p> <p>4. Beslenme ve Sağlık</p> <p>5. Çevre ve Hayvan Hakları</p> <p>6. Vatan Savunması: Şehitlik ve Gazilik</p>

**FIKİH DERSİ
ÖĞRETİM
PROGRAMI ÖRNEK
ETKİNLİK
UYGULAMALARI**

FIKİH VE İLİM DALLARI

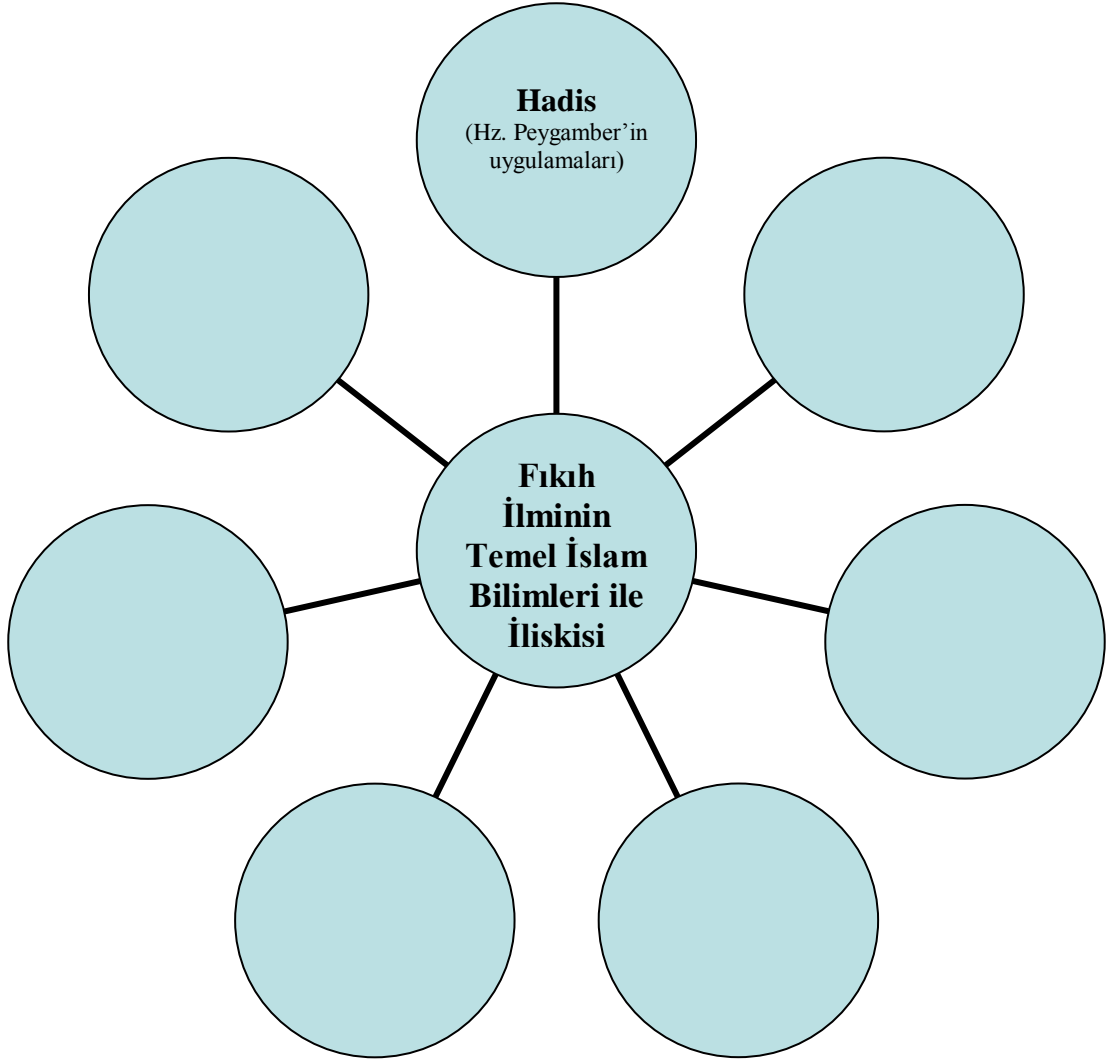
DERS	: Fıkıh
SINIF	: 11. sınıf
YAKLAŞIK SÜRE	: 40'
ÜNİTE	: Fıkıh İlmî
TEMEL BECERİLER	: Eleştirel düşünme, araştırma, değişim ve sürekliliği algılama, benzerlik ve farklılıkları keşfetme
KAZANIMLAR	: Fıkıh ilminin diğer bilimlerle ilişkisini örneklerle açıklar. Fıkıh-Fıkıh Usulü ilişkisini temellendirir
KAYNAK/MATERYAL	: Çalışma kâğıdı, projeksiyon

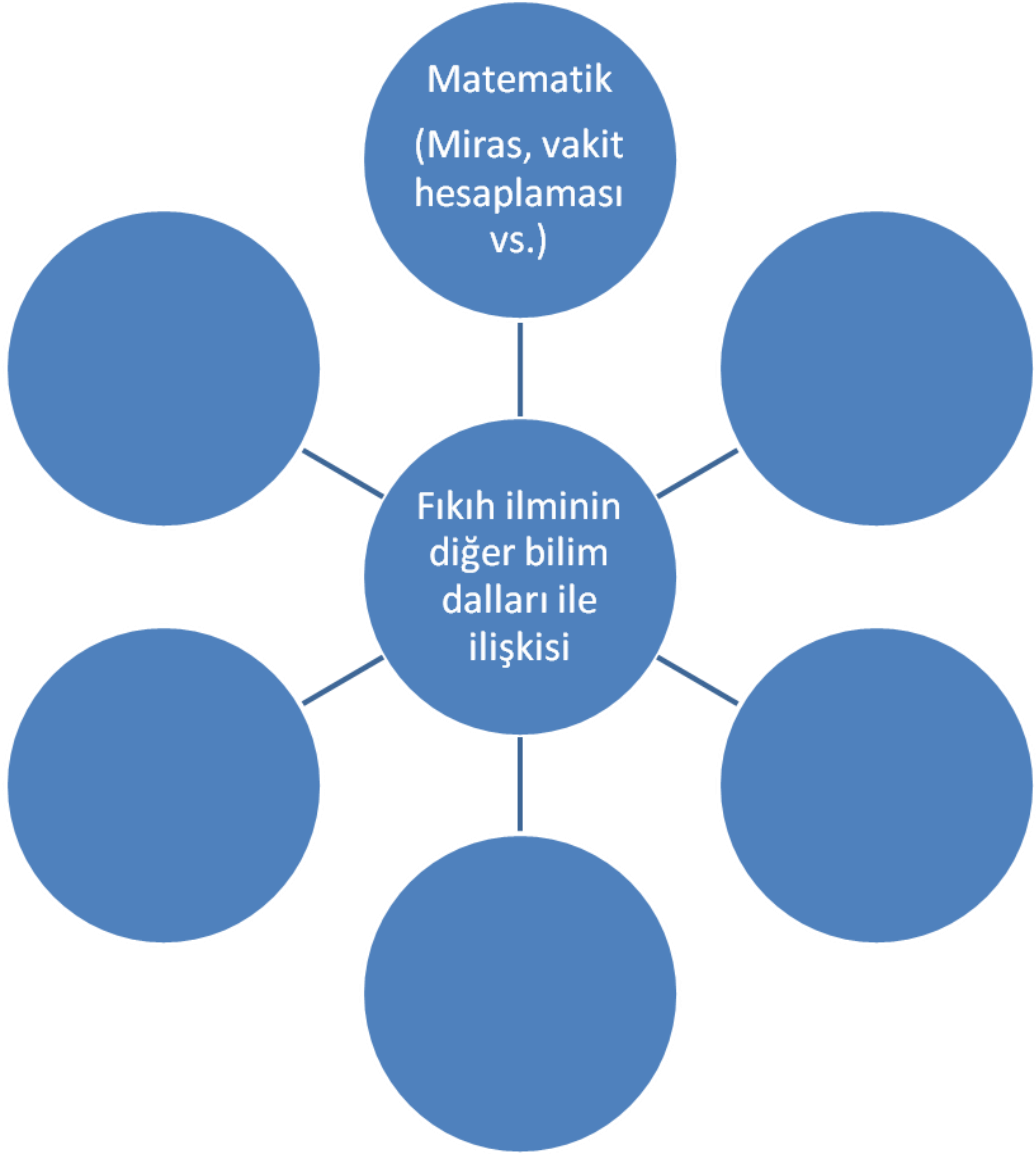
SÜREÇ

1. Sınıf iki gruba ayrılır:
 - Birinci gruptan fıkıh ilminin Temel İslam Bilimleri ile ilişkisini,
 - İkinci gruptan ise fıkıh ilminin diğer bilim dallarıyla ilişkisini araştırmaları istenir.
2. Grupların yaptıkları araştırmaları sınıf ortamında sunmaları sağlanır.
3. Sürece aşağıdaki sorularla devam edilebilir:
 - Fıkıh ilminin hangi dinî ilimlerle ilişkisi vardır?
 - Fıkıh ilminin fıkıh usulü ile ilişkisi nedir?
 - Fıkıh ilminin diğer ilim dallarıyla nasıl bir ilişkisi olabilir?
 - Fıkıh ilmi diğer ilim dallarından nasıl yararlanabilir? vb.
4. Sürecin sonunda öğrencilerin fıkıh ilminin İslam bilimleri ve diğer ilim dalları ile ilişkisini bir tablo halinde göstermeleri sağlanır (Ek 1) ve (Ek-2).

DEĞERLENDİRME

Ek 1 çalışma kâğıdı kontrol edilir.





BEYİN FIRTINASI

DERS	: Fıkıh
SINIF	: 11. sınıf
YAKLAŞIK SÜRE	: 40'
ÜNİTE	: Fıkıh İlminin Doğuşu ve Gelişmesi
TEMEL BECERİLER	: Mekân, zaman ve kronolojiyi algılama, araştırma, eleştirel düşünme değişim ve sürekliliği algılama, problem çözme
KAZANIMLAR	: Taklit döneminin oluşmasına etki eden unsurları sorgular.
KAYNAK/MATERYAL	: Çalışma kâğıdı

SÜREÇ

1. Öğrencilerden fıkıh ilminin durağanlaşmasının sebepleri üzerinde konuşmaları istenir.
2. Öğrencilerden bu konudaki düşüncelerini söylemeleri istenir.
3. “Taklit” kavramının tanımı üzerine konuşmaları sağlanır.
4. İnsanları taklide götüren etkenleri hakkında düşünceleri alınır.
5. Fıkıh ilminin durağanlaşması ile taklit arasındaki ilişki irdelenir.
6. Bütün bu konuşmalardan sonra ulaşılan sonuçlar Ek-1’deki çalışma kâğıdına listelenir.

DEĞERLENDİRME

- Fıkıh ilmindeki durağanlaşmanın ve taklidin, bu ilme ne gibi olumsuz etkilerinin olduğu konusunun öğrenilip öğrenilmediği değerlendirilir.

ÖRNEKLERİ İLE EF'ÂL-İ MÜKELLEFİN

DERS	: Fıkıh
SINIF	: 11. sınıf
YAKLAŞIK SÜRE	: 40'
ÜNİTE	: Fıkhî Hükümler ve Kaynakları
TEMEL BECERİLER	: Kur'an-ı Kerim mealini kullanma, hadis kaynaklarını kullanma, mekân, zaman ve kronolojiyi algılama, araştırma, eleştirel düşünme, problem çözme
KAZANIMLAR	: Ef'âl-i Mükellefîni tanımlar.
KAYNAK/MATERYAL	: Çalışma kâğıtları, ilmihâl ve fıkıh kitapları

SÜREÇ

1. Öğrencilere “Ef'âl-i Mükellefîn” ifadesinden ne anladıkları sorularak alınan cevaplar tahtaya sıralanır.
2. Sürecin bu aşamasında öğrencilere sırasıyla “Farz, vacip, sünnet, müstehap, mübah, mekruh, müfsit, helal ve haram” kavramları deyince ne anladıkları sorulur. Alınan cevaplar tahtaya yazılır.
3. Kavramların doğru tanımları kısaca yapılır.
4. Ek-1 çalışma kâğıdı öğrencilere dağıtılarak doldurulması sağlanır.

DEĞERLENDİRME

Ek-1 çalışma kâğıdı kontrol edilir.

ÇALIŞMA KÂĞIDI

Efâl-i Mükellefin	Tanımı	Örnekler
FARZ
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

HER SORUNUN BİR ÇÖZÜMÜ VARDIR.

DERS	: Fıkıh
SINIF	: 11. sınıf
YAKLAŞIK SÜRE	: 40'
ÜNİTE	: İctihat
TEMEL BECERİLER	: Kur'an-ı Kerim mealini kullanma, hadis kaynaklarını kullanma mekân, zaman ve kronolojiyi algılama, araştırma, eleştirel düşünme, değişim ve sürekliliği algılama, problem çözme.
KAZANIMLAR	: İctihadın niçin sürekli ve güncel olması gerektiğini tartışır. Sosyal değişimle ictihat arasında ilişki kurar. İctihadın taklit ve taassubu önlemedeki işlevini fark eder.
KAYNAK/MATERYAL	: Kur'an-ı Kerim meali, fıkıh kitapları

SÜREÇ

1. Tahtaya büyük harflerle "İCTİHADIN YERİ VE ÖNEMİ NEDİR?" sorusu yazılır.
2. Bu soru çerçevesinde öğrencilerin yorum ve düşünceleri alınır.
3. Öğrencilere konuyu açıcı şu sorular yöneltilir:
 - İctihada niçin ihtiyaç duyulmuştur?
 - İslam fıkhi durağan mıdır?
 - İctihat yapılmasaydı fıkhi meseleler nasıl çözülebilirdi?
 - İctihadın hayatı kolaylaştıran katkıları nelerdir?
 - İctihadın taklit ve taassubu önlemedeki işlevi neler olabilir?
4. Sorular üzerinde öğrencilerin konuşmaları sağlanır. Ulaşılan sonuçlar tahtaya listelenir.

DEĞERLENDİRME

Öğrencilerin tartışma performansları ve sözlü sunumları değerlendirilir.

TEMİZLİK İMANDANDIR.

DERS	: Fıkıh
SINIF	: 11. sınıf
YAKLAŞIK SÜRE	: 40'
ÜNİTE	: Temizlik ve Namaz
TEMEL BECERİLER	: Kur'an-ı Kerim mealini kullanma, hadis kaynaklarını kullanma, araştırma, değişim ve sürekliliği algılama, sosyal katılım
KAZANIMLAR	: Temizliğin önemini kavrar. Beden ve çevre temizliğine itina gösterir.
KAYNAK/MATERYAL	: Temizlikle ilgili fotoğraf ve resimler, çalışma kâğıtları

SÜREÇ

1. Öğrencilerden sınıfa, temizlikle ilgili fotoğraf ve resimler getirmeleri istenir. Bunların öğrenciler tarafından dikkatlice incelenmeleri sağlanır.
2. Öğrencilerin bireyin hayatı açısından temizliğin önemi üzerinde konuşmaları istenir.
3. Öğrencilere "Bireysel ve toplumsal hayatta kişilere temizlik alışkanlığı kazandırabilmek için neler yapılabilir?" sorusu yöneltilerek elde edilen sonuçlar tahtaya listelenir.
4. Yapılan tartışmalardan hareketle temizliğin birey ve toplum açısından önemi hakkında öğrencilerden bir kompozisyon yazmaları istenir (Ek 1).

DEĞERLENDİRME

Yazılan kompozisyonlar değerlendirilir.

MAL NASIL TEMİZLENİR?

DERS	: Fıkıh
SINIF	: 11. sınıf
YAKLAŞIK SÜRE	: 40'
ÜNİTE	: Oruç ve Zekât
TEMEL BECERİLER	: Kur'an-ı Kerim mealini kullanma, hadis kaynaklarını kullanma, araştırma, sosyal katılım, iletişim ve empati
KAZANIMLAR	: Zekât ve sadakanın sosyal yardımlaşma ve dayanışmadaki önemini fark eder.
KAYNAK/MATERYAL	: Projeksiyon, çalışma kâğıtları

SÜREÇ

1. “Onların mallarından sadaka al; bununla onları (günahlardan) temizlersin, onları arıtp, yüceltirsin.” (9/Tevbe, 103) ayeti tahtaya yansıtılarak öğrencilerin okumaları ve üzerinde yorum yapmaları sağlanır.
2. Aşağıdaki sorular çerçevesinde bir beyin fırtınası yapılır:
 - Mallardan sadaka ve zekât vermek kişiyi ve sahip olduğu malları nasıl temizlemiş olur?
 - Yoksulluk ve fakirlik toplumda ne tür sorunlar ortaya çıkarmaktadır?
 - Zekât ve sadaka vermek zengin bireyler ile fakir bireyler arasında nasıl bir etki yapar?

DEĞERLENDİRME

Öğrencileri süreçteki soruları cevaplama performansları yönünden değerlendirilir.

SORUNLAR VE ÇÖZÜMLER

DERS	: Fıkıh
SINIF	: 11. sınıf
YAKLAŞIK SÜRE	: 40'
ÜNİTE	: Fıkıh ve Sosyal Hayat
TEMEL BECERİLER	: Kur'an-ı Kerim mealini kullanma, hadis kaynaklarını kullanma, Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma, araştırma, sosyal katılım, iletişim ve empati, problem çözme, değişim ve sürekliliği algılama, mekân, zaman ve kronolojiyi algılama
KAZANIMLAR	: Temel hak ve hürriyetlerin birey ve toplum için önemini açıklar. İslam'ın temel hak ve hürriyetlere verdiği önemi irdeler. Birey ve toplumun temel hak ve hürriyetlerine saygı duyar.
KAYNAK/MATERYAL	: Kur'an-ı Kerim meâli

SÜREÇ

1. Temel hak ve özgürlüklerin kapsamı üzerinde öğrenciler konuşturulur.
2. Temel hak ve özgürlüklerin insan için neden önemli olduğu tartışılır.
3. Temel hak ve özgürlüklere uyulmadığı takdirde birey ve toplum açısından ne gibi sorunların ortaya çıkabileceği sınıfta belirlenerek (Ek 1) deki balık kılıçına yazılır.
4. Temel hak ve özgürlükleri zedeleyen veya ortadan kaldıran davranışlara karşı neler yapılabileceği hakkında sınıfta tespitler yapılır ve bunlar listelenir.

DEĞERLENDİRME

Öğrencilerin sınıfta yaptıkları çalışmalar kontrol edilerek temel hak ve hürriyetle ilgili bilgi ve becerileri kazanıp kazanmadıkları belirlenir.

